

**Аналіз регуляторного впливу
до проекту наказу Міністерства фінансів України
«Про внесення змін до Інструкції щодо заповнення форм обліку та подання
інформації, пов'язаної із здійсненням фінансового моніторингу»**

I. Визначення проблеми, яку передбачається розв'язати шляхом державного регулювання

З метою імплементації Україною оновлених Рекомендацій FATF, Верховною Радою України 14.10.2014 прийнято Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (далі - Закон), який набрав чинності 06 лютого 2015 року.

Законом збільшено кількість ознак, за якими фінансові операції підлягають, зокрема, обов'язковому фінансовому моніторингу.

Реалізація зазначеної норми Закону призвела до значного збільшення кількості повідомлень про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, виявлених та надісланих до Держфінмоніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу (далі – СПФМ).

Форми обліку та подання інформації, зокрема, порядок їх заповнення та порядок формування коду виду фінансової операції визначені наказом Міністерства фінансів України від 29.01.2016 № 24 «Про затвердження форм обліку та подання інформації, пов'язаної із здійсненням фінансового моніторингу, та інструкції щодо їх заповнення», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 16.02.2016 за № 241/28371.

Зокрема, процедура формування п'ятнадцятизначного коду виду фінансової операції наразі є досить кропіткою, оскільки вимагає детального аналізу фінансової операції і потребує багато часу та уваги з боку СПФМ, що, відповідно, призводить до збільшення кількості помилок при заповненні СПФМ повідомлень про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу.

Зазначене негативно відображається на якості оформлення та подання СПФМ до Держфінмоніторингу інформації про фінансові операції, що можуть бути пов'язані з відмиванням доходів, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.08.2016 № 608-р затверджено Стратегію реформування системи звітності у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, яка передбачає законодавче, організаційне та інституційне

удосконалення і спрощення процедури звітування СПФМ про фінансові операції Держфінмоніторингу.

Зважаючи на викладене, процедура формування коду виду фінансової операції потребує спрощення.

Визначення основних груп (підгруп), на які проблема справляє вплив:

	так	ні
Громадяни		+
Держава	+	
Суб'єкти господарювання	+	
у тому числі суб'єкти малого підприємництва	+	

Врегулювання зазначених вище проблем може бути здійснене шляхом внесення змін до Інструкції щодо заповнення форм обліку та подання інформації, пов'язаної із здійсненням фінансового моніторингу, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 29.01.2016 № 24 (далі – проект наказу).

II. Цілі державного регулювання

Мета регуляторного акта:

спрощення процедури формування коду виду фінансової операції;
оптимізація процедури подання СПФМ інформації Держфінмоніторингу.

Прийняття наказу надасть можливість:

спростити процедуру формування коду виду фінансової операції, що сприятиме полегшенню заповнення СПФМ форм подання інформації та зменшенню кількості помилок;

створити умови для зменшення кількості часу, що витрачається СПФМ для заповнення повідомлень про фінансові операції;

удосконалити облік Держфінмоніторингом інформації про фінансові операції.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

При розробці проекту наказу розглядалися наступні альтернативні способи досягнення визначених цілей:

Першою альтернативою є залишення Інструкції щодо заповнення форм обліку та подання інформації, пов'язаної із здійсненням фінансового моніторингу, затвердженої наказом Міністерства фінансів України

від 29.01.2016 № 24, без змін. Проте, дана альтернатива є недоцільною, оскільки визначені цілі державного регулювання досягнуті не будуть.

Друга альтернатива - прийняття регуляторного акта, що є оптимальним способом досягнення зазначених цілей, оскільки буде забезпечено спрощення подання інформації, пов'язаної із здійсненням фінансового моніторингу, які надаються СПФМ та їх відокремленими підрозділами, та надана можливість СПФМ належно виконувати вимоги законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1	Залишити існуюче правове регулювання без змін
Альтернатива 2	Прийняти запропонований проект наказу

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні	Зменшення ефективності системи протидії відмиванню доходів та фінансуванню тероризму в частині належного подання інформації про фінансові операції, що можуть бути пов'язані з відмиванням доходів, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення, та збільшення часу на здійснення заходів щодо нагляду державним регулятором і притягнення винних осіб до відповідальності
Альтернатива 2	Підвищення ефективності системи протидії відмиванню доходів та фінансуванню тероризму в частині належного подання інформації про фінансові операції, що можуть бути пов'язані з відмиванням доходів, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення, та зменшення часу на здійснення заходів щодо нагляду державним регулятором і притягнення винних осіб до відповідальності	Відсутні

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Немає	Немає
Альтернатива 2	Немає	Немає

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання*

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	43	144	264	2294	2745
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	1,6	5,2	9,6	83,6	100

*оцінка проведена на основі звітних даних, отриманих від Державної фіскальної служби за 2015 рік

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні	Значні часові затрати на здійснення заходів з фінансового моніторингу, зокрема, на формування коду виду фінансової операції при поданні інформації про фінансові операції, що можуть бути пов'язані з відмиванням доходів, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення. Збільшення кількості помилок при заповненні СПФМ повідомлень про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу. Притягнення СПФМ до відповідальності за порушення вимог Закону та застосування штрафних санкцій за порушення вимог Закону
Альтернатива 2	Зменшення часових затрат на здійснення заходів СПФМ з фінансового моніторингу, зокрема, на формування коду виду фінансової операції при поданні інформації про фінансові операції, що можуть бути пов'язані з відмиванням доходів, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення. Зменшення кількості помилок при заповненні СПФМ повідомлень про фінансові операції, що	Відсутні

	підлягають фінансовому моніторингу та, відповідно мінімізація випадків притягнення СПФМ до відповідальності за порушення, вчинені за не виконання вимог Закону	
--	--	--

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала	
Альтернатива 1	1	Альтернатива 1 не дає змоги досягнути цілей державного регулювання	
Альтернатива 2	4	Альтернатива 2 дає змогу повною мірою досягнути цілей державного регулювання	
Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1	Відсутні	Зменшення ефективності системи протидії відмиванню доходів та фінансуванню тероризму в частині належного подання інформації про фінансові операції, що можуть бути пов'язані з відмиванням доходів, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення, та збільшення часу на здійснення заходів щодо нагляду державним регулятором і притягнення винних осіб до відповідальності. Значні часові затрати на здійснення заходів з фінансового моніторингу, зокрема на формування коду виду фінансової операції при поданні інформації про фінансові операції, що можуть бути пов'язані з відмиванням доходів, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення. Збільшення кількості помилок при заповненні	Альтернатива 1 є найгіршою, оскільки на відміну від альтернативи 2 не дає змоги досягнути цілей державного регулювання.

		СПФМ повідомлень про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу. Притягнення СПФМ до відповідальності за порушення вимог Закону та застосування штрафних санкцій за порушення вимог Закону	
Альтернатива 2	<p>Підвищення ефективності системи протидії відмиванню доходів та фінансуванню тероризму в частині належного подання інформації про фінансові операції, що можуть бути пов'язані з відмиванням доходів, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення, та зменшення часу на здійснення заходів щодо нагляду державним регулятором і притягнення винних осіб до відповідальності.</p> <p>Зменшення часових затрат на здійснення СПФМ заходів з фінансового моніторингу, зокрема на формування коду виду фінансової операції при поданні інформації про фінансові операції, що можуть бути пов'язані з відмиванням доходів, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення.</p> <p>Зменшення кількості помилок при заповненні СПФМ повідомлень про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу та, відповідно мінімізація випадків притягнення СПФМ до відповідальності за порушення, вчинені за не виконання вимог Закону</p>	Відсутні	Альтернатива 2 є найбільш оптимальною серед запропонованих альтернатив, оскільки дає змогу повністю досягнути цілей державного регулювання

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи / причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1	Альтернатива 1 не дає можливості досягнути цілей державного регулювання на відміну від 2 альтернативи	X
Альтернатива 2	Альтернатива 2 дає змогу досягнути цілей державного регулювання	Зовнішні фактори впливу на дію запропонованого регуляторного акта відсутні

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Механізмом регулювання, яким передбачається розв'язати проблему, є прийняття проекту наказу, в зв'язку з чим СПФМ зможуть забезпечити належне виконання заходів, покладених на них Законом.

Впровадження регуляторного акта дозволить:

полегшити заповнення СПФМ форм подання інформації, зокрема, шляхом спрощення процедури формування коду виду фінансової операції;

затратити менше часу СПФМ на формування повідомлень про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу;

спростити та оптимізувати процедуру звітування СПФМ про фінансові операції Держфінмоніторингу;

удосконалити ведення Держфінмоніторингом обліку інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу.

Як наслідок – зменшення кількості помилок при заповненні СПФМ повідомлень про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, та, відповідно, підвищення якості заповнених повідомлень, а також, в цілому – підвищення ефективності системи протидії відмиванню доходів та фінансуванню тероризму в частині належного подання інформації про фінансові операції.

Враховуючи викладене, ступінь ефективності основних принципів і способів досягнення цілей оцінюється як високий.

Заходи, які необхідно здійснити для реалізації зазначених цілей, передбачені розділом IV Порядку взаємодії Міністерства фінансів України з центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів України,

затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2011 № 1789, а саме:

подання Держфінмоніторингом проекту наказу на розгляд Мінфіну;
направлення позиції Мінфіну щодо проекту наказу до Держфінмоніторингу;

погодження проекту наказу з Національним банком України, Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, Міністерством інфраструктури України, Міністерством юстиції України, Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, Державною службою України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва;

подання проекту наказу на підпис Міністру фінансів України;

подання наказу на державну реєстрацію до Мін'юсту.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Реалізація проекту наказу не передбачає фінансових витрат з боку державних органів та, відповідно, додаткових видатків бюджету.

Тест малого підприємництва не проводився, оскільки питома вага суб'єктів малого підприємництва не перевищує 10% загальної кількості суб'єктів господарювання.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії регуляторного акта встановлюється на необмежений термін та залежить від змін у законодавстві України.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Надходження до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією акта, не передбачаються.

Дія акта поширюється на таких СПФМ:

- 1) банки, страховики (перестраховики), страхові (перестрахові) брокери, кредитні спілки, ломбарди та інші фінансові установи;
- 2) платіжні організації, учасники чи члени платіжних систем;
- 3) товарні та інші біржі, що проводять фінансові операції з товарами;
- 4) професійні учасники фондового ринку (ринку цінних паперів);

5) оператори поштового зв'язку, інші установи, які проводять фінансові операції з переказу коштів;

б) філії або представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності, які надають фінансові послуги на території України;

7) спеціально визначені суб'єкти СПФМ:

а) суб'єкти підприємницької діяльності, які надають посередницькі послуги під час здійснення операцій з купівлі-продажу нерухомого майна;

б) суб'єкти господарювання, які здійснюють торгівлю за готівку дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням та виробами з них;

в) суб'єкти господарювання, які проводять лотереї та азартні ігри, у тому числі казино, електронне (віртуальне) казино;

г) нотаріуси, адвокати, адвокатські бюро та об'єднання, аудитори, аудиторські фірми, суб'єкти господарювання, що надають послуги з бухгалтерського обліку, суб'єкти господарювання, що надають юридичні послуги (крім осіб, що надають послуги в рамках трудових правовідносин);

8) інші юридичні особи, які за своїм правовим статусом не є фінансовими установами, але надають окремі фінансові послуги.

Для визначення результативності цього регуляторного акта пропонується встановити такі показники:

кількість СПФМ, які перебувають на обліку в Держфінмоніторингу;

кількість фінансових операцій, що надані СПФМ до Держфінмоніторингу;

кількість фінансових операцій, що взяті на облік Держфінмоніторингом;

кількість фінансових операцій, наданих СПФМ до Держфінмоніторингу з помилками.

Рівень поінформованості оцінюється як високий, оскільки суб'єкти господарювання будуть поінформовані про основні положення регуляторного акта шляхом розміщення його на офіційних веб-сайтах Держфінмоніторингу та Міністерства фінансів України.

ІХ. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Базове відстеження результативності наказу буде проведене через 1 рік після набрання чинності цього регуляторного акта.

Повторне відстеження передбачається здійснити не пізніше 2 років з дня набрання чинності вказаним регуляторним актом.

Періодичні відстеження результативності наказу передбачається здійснювати раз на кожних три роки, починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження результативності цього акта.

Метод проведення відстеження результативності регуляторного акта – статистичний.

Визначення результативності буде здійснюватися шляхом аналізу статистичних даних щодо кількості СПФМ, які перебувають на обліку в Держфінмоніторингу, а також кількості та якості фінансових операцій, поданих СПФМ до Держфінмоніторингу.

**Голова Державної служби
фінансового моніторингу України**

І.Б. Черкаський